

מוניטור ליישום החלטת ממשלה 3790 להשקעה במזרח ירושלים

ספטמבר 2019 – רבעון 2

נעה דגוני, רכזת פיתוח מדיניות ליישום החלטה 3790

ברבעון זה:

« היעדר שקיפות והיעדר פרסום מידע לציבור

[החלטה 3790 לצמצום פערים חברתיים כלכליים ופיתוח כלכלי במזרח ירושלים](#)
התקבלה ב-13/5/2018, לפני כשנה וארבעה חודשים. ההחלטה קובעת השקעה חברתית-כלכלית בירושלים המזרחית, ותקציבה מגיע לכ-2.1 מיליארד ש"ח למשך 5 שנים. ההחלטה כוללת בתוכה שישה תחומי פעולה עיקריים - חינוך והשכלה גבוהה; כלכלה ותעסוקה; תחבורה; שיפור השירות לאזרח ואיכות חיים (תשתיות פנאי ותשתיות מים וביוב); בריאות; ורישום מקרקעין.

דוח רבעוני זה הוא השני הנכתב במסגרת הניטור והמעקב של עיר עמים אחר החלטת הממשלה.

[הרבעון הראשון](#) (מאי 2019) כלל סקירה של ההחלטה, עמדת עיר עמים ותמונת המצב ההתחלתית של המנגנונים ויישום ההחלטה.

ברבעון שני זה נתמקד בסוגיית היעדר השקיפות של יישום החלטת הממשלה והיעדר הפרסום של מידע אודותיה לציבור.

היעדר שקיפות ופרסום מידע לציבור

עד ליום הופעת רבעון זה לא פורסם באופן רשמי כל מידע עיקרי אודות יישום ההחלטה, מלבד [מבחן התמיכה](#) שפירסם משרד ירושלים ומורשת ומכרזים או התקשרויות נקודתיים שפרסומם מחויב בחוק.

במהלך חודשי המעקב אמנם נענו רבים מבעלי התפקידים הן בעירייה והן במשרד ירושלים ומורשת לבקשותינו להיפגש עמם, ואף בנפש חפצה. אך אין בכך תחליף לפרסום הציבורי הנדרש.

בהיעדר פרסום, שלחה עיר עמים כבר ביולי האחרון בקשות חופש מידע למשרד ירושלים ומורשת ולמשרד האוצר אודות סטטוס התקדמות ההחלטה. בפנייתנו ביקשנו פירוט של תכניות העבודה, הרכבם של צוותי המשנה, הפרוטוקולים של פגישותיהם, וכן פירוט ההעברות התקציביות שנעשו עד כה.

הן משרד ירושלים ומורשת והן משרד האוצר ביקשו אורכות להעברת המענה. משרד האוצר צפוי להעביר את המידע עד לאמצע חודש אוקטובר. משרד ירושלים ומורשת צפוי להעביר את המידע המבוקש עד לאמצע חודש נובמבר.

א. היעדר פרסום - יישום לקוי של דרישות ההחלטה

היעדר השקיפות ביישום ההחלטה אינו עולה בקנה אחד עם לשון ההחלטה עצמה:

■ סעיף 7 בהחלטה מתייחס לניהול התכנית וקובע את סמכויות "הוועדה המתמדת", הגוף האמון על היישום הכולל של ההחלטה והתיאום בין זרועות הביצוע השונות שלה.

הסעיף קובע, בין השאר, כי החלטות הוועדה המתמדת ותכניות העבודה של צוותי המשנה בכל תחום יפורסמו באתר האינטרנט של משרד ירושלים ומורשת. על פי לוחות הזמנים בנוסח ההחלטה, תכניות העבודה בכל התחומים אמורות היו להתגבש עד לשלב זה. בשיחות עם גורמי ביצוע שונים נמסר לנו שבחלק מתחומי ההחלטה אכן גובשה ואושרה כבר תכנית עבודה. אם כך, ראוי היה כי תכניות העבודה יעלו לעיון הציבור כפי שנדרש על-פי ההחלטה.

■ בסעיף 8 הנוגע לתקציב התכנית וביצועה, החלטת הממשלה קבעה הקמת צוות לשיתוף הציבור שיהיה אחראי על יישום ההחלטה בהסכמה עם תושבי מזרח ירושלים ותוך הידרשות לצרכים העולים מהתושבים. הוקצה לכך תקציב ייעודי של 10 מיליון ₪. הבסיס ההתחלתי המתבקש לשיתוף הציבור הנו פרסום מידע הנוגע ליישום ההחלטה.

■ לשון ההחלטה דורשת סדרי דיווח פנימיים קבועים, ובין השאר דיווח רבעוני של משרד ירושלים ומורשת לוועדה המתמדת על קצב יישום התכנית ודיווח אחת לשנה של השר לירושלים ומורשת ושר האוצר לממשלה על יישום החלטת הממשלה. הדיווחים הללו אמורים היו כבר להימסר. ראוי היה שבעקבותיהם יתפרסם גם דיווח מותאם ופתוח לציבור.

ב. שקיפות ופרסום הכרחיים ליישום ראוי

דוח מבקר המדינה שבחן את יישומה של החלטת הממשלה 1775 ("התכנית להגברת הביטחון האישי ולפיתוח כלכלי-חברתי במזרח ירושלים") שקדמה להחלטה 3790 מבהיר את החשיבות של ריכוז המידע והדיווח השוטף בין משרדי הממשלה ובין הרשויות השונות, וכי כשלים רבים בתחומים אלה הובילו ליישום לקוי של ההחלטה.

מערך שוטף של פרסומים לציבור עשוי לשמש מנוף בקרה חיצוני לקיום המנגנונים הפנימיים שימנעו חזרה על כשלים קודמים. אלו יקדמו חלוקת תפקידים ברורה בין גורמי היישום, ריכוז תכניות העבודה בידי המשרד האחראים, קביעת יעדים כמותיים, בניית מנגנון למעקב אחר לוחות זמנים והקפדה על העמידה בהם.

מעבר לכך, המידע הנוגע למשאבי המדינה, לתושביה ולהתנהלות הממשל שייך מעיקרו לציבור ועליו להיות זמין ונגיש עבורו. שקיפות המידע אודות ההחלטה ויישומה היא בעלת ערך רב בקידום המנהל התקין ולשם הוצאתה לפועל באופן המיטיב עבור תושבי ירושלים המזרחית. התנהלות שקופה של הרשויות מהווה גם בסיס משמעותי לבניית האמון כלפיהן בקרב הציבור אותו הן נועדו לשרת, עניין המקבל משנה תוקף בכל הנוגע לירושלים המזרחית ותושביה.

אפשר גם אחרת

ברבעון הקודם הזכרנו את [החלטת הממשלה 922 מיום 30/12/2015](#) לפיתוח כלכלי בחברה הערבית בשנים 2016-2020, הכוללת תקציבים בהיקף של כ-10 מיליארד ש"ח שיעיקרם מיועד לתחומי התעסוקה, התחבורה, התכנון והחינוך. בדומה למתווה הפרסום שנקבע בהחלטה 3790, בהחלטה 922 נקבע כי "המשרד לשוויון חברתי יפעל להפצת המידע בדבר יישום התכנית באופן שוטף בקרב אוכלוסיית המיעוטים והציבור בכלל".

הפרסום בכל הנוגע להחלטה 922 מציע מודל אחר של דיווח וסקיפות:

■ תוך פחות מחצי שנה מפרסום החלטה 922 הועלו חומרים בנוגע ליישום ההחלטה [באתר מטעם המשרד לשוויון חברתי](#).

■ האתר ליישום החלטה 922 שימש כפלטפורמה שוטפת לעדכונים על התקדמות על ההחלטה, וכן להתייעצות עם הציבור ובעלי התפקידים בתחום לשם יישום מיטבי שלה.

■ במסגרת אתר החלטה 922 פורסמו:

■ סטטוס ומנגנון יישום ההחלטה של כל אחד משרדי הממשלה המעורבים;

■ סיכומי ישיבות ועדות ההיגוי ומצגות המשרדים מישיבות הוועדות;

■ סיכומי הישיבות בתחומי ההחלטה השונים;

■ רשימת אנשי קשר רלוונטיים במשרדי הממשלה;

■ העברות תקציביות לפי שנה;

■ "קול קורא" של המשרדים השונים.

■ בספטמבר 2017 פורסם מדריך יישום מפורט ומאורגן של המשרד לשוויון חברתי ובו מתווה היעדים, סטטוס היישום ואנשי הקשר הרלוונטיים בכל תחום ובגופי המטה.

מודל הפרסום הנגיש שיושם בהחלטה 922 מבהיר כי אפשר אחרת.

היעדר השקיפות והיעדר הפרסום לציבור של מידע אודות החלטה 3790 לא זאת בלבד שאינם מתיישבים עם נוסח ההחלטה, אלא יש בהם גם פגיעה בזכות הציבור לדעת. חובת השקיפות וזמינות המידע מחייבות פרסום יזום, נגיש ונוח להבנה של מידע רלוונטי על-ידי הרשויות.

אנו קוראים למשרד ירושלים ומורשת לפעול בהקדם לפרסום וקידום השקיפות למען יישומה המיטבי של ההחלטה. מימוש ההחלטה לטובת הפלסטינים תושבי מזרח ירושלים באופן יעיל והוגן מבוסס על הנגישות של מידע חיוני עדכני לציבור, הן בעברית והן בערבית.

עמותת עיר עמים ליציבות, שוויון
ועתיד מדיני מוסכם בירושלים



עיר עמים היא עמותה ישראלית בלתי-מפלגתית העוסקת במורכבות החיים בירושלים בהקשר של הסכסוך הישראלי-פלסטיני. העמותה פועלת למען יציבות, שוויון ועתיד פוליטי מוסכם בירושלים.

טלפון 02-6222858 | פקס 02-6233696 | www.ir-amim.org.il | noa@ir-amim.org.il

עיר עמים מודה לארגונים, המדינות והא/נשים התומכים בפעילותה למען עתיד מוסכם והוגן לירושלים. עיקר המימון מקורו בישויות מדיניות זרות, שפרטיהן מופיעים באתר האינטרנט של רשם העמותות. לתמיכה בעיר עמים לחצו כאן.